

KAUPUNKIRANTOJEN YLEISSUUNNITELMA

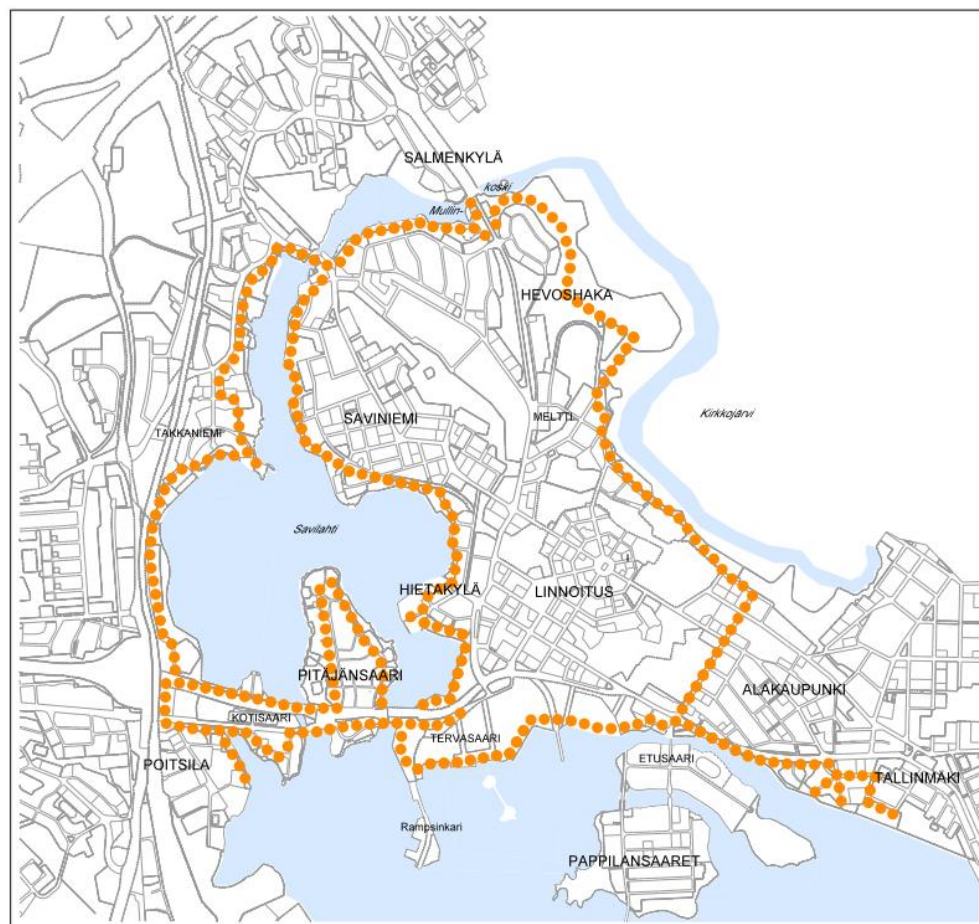
OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA (OAS)

1 SUUNNITTELUALUE

ALUEEN SIJAINTI

Suunnittelualue kattaa kantakaupungin keskeiset ranta-alueet Tallinmäen, Mullinkosken ja Jamilahden rajaamalla alueella. Suunnitelma alkaa idässä Tallinmäen rannasta länteen päin jatkuen Tervasaaren kohdalta pienvenesatamasta pohjoiseen Hietakylän kautta Savinimen länsirantaa seuraten aina Salmenvirran kautta Mullinkoskelle asti. Salmensillalta suunnittelualue jatkuu vastarantaa pitkin etelään Takkaniemen kautta Jamilahteen. Suunnittelualueeseen sisältyvät myös Kotisaari ja Pitäjänsaari, sekä reitti Alakaupungista Meltin kautta Hevoshakaan.

Kuva 1. Suunnittelualueen sijainti.

ALUEEN LAAJUUS

Suunnitelma käsittää yleiset, julkisessa omistuksessa olevat ranta-alueet. Yksityiset alueet on jätetty suunnitelma-alueen ulkopuolelle.

Suunnittelualue ulottuu nauhamaisena pohjakartan mukaisen ranta-viivan molemmin puolin keskittyen kuitenkin ranta-alueisiin ja niiden käyttöön. Rannan puolella käsiteltävän alueen syvyys vaihtelee riippuen korttelirakenteesta, yksityisen ja julkisen sekä katualueiden sijoittumisesta ja jatkuvuudesta. Useassa kohtaa rannassa sijaitsevan viheralueen laajuus ja ulottuvuus rakennetun ympäristön lomassa määrittelee alueen syvyysuuntaisen rajauksen.

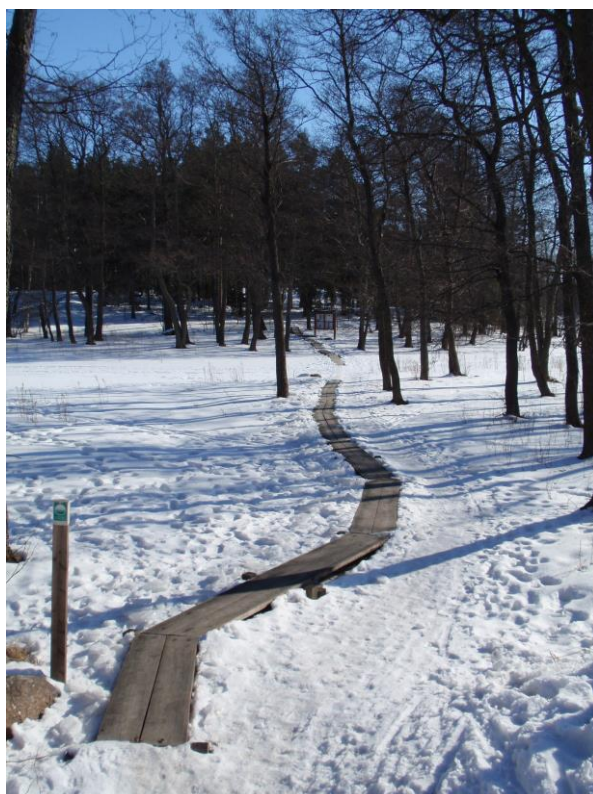

Kuva 2. Suunnittelualueeseen kuuluvat yleiset, pääosin Haminan kaupungin omistamat ranta-alueet.

2 SUUNNITTELUTEHTÄVÄN MÄÄRITTELY JA TAVOITTEET

RANTOJEN SAAVUTETTAVUUS

Suunnitelman päätavoitteena on ohjata maankäyttöä parantamalla rantojen saavutettavuutta ja lisäämällä kaupungin merellisyyttä. Rantojen saavutettavuutta kaikille, niin asukkaille kuin turisteillekin, edistetään mm. suunnittelemalla yhtenäinen, maisemaltaan vaihteleva ja rantoja myötäilevä rantareitti. Reitin on tarkoitus kulkea kävelypolku- na niiltä osin kuin vain mahdollista mahdollisimman lähellä merta. Liikkumisen esteettömyys on tarkoitus myös ottaa suunnitelmassa huomioon järjestämällä tarvittaessa vaihtoehtoisia esteettömiä reittejä, jotka vaikeakulkuisessa maaston kohdassa kiertävät rannan hie- man kauempaa palaten toisaalla taas rannan tuntumaan. Vaihtoehtoisia reittejä voidaan järjestää myös esimerkiksi jonkin merkittävän näkymän, luonto- tai aktiivikohteen kautta kulkevaksi. Suunniteltavan yhtenäisen rantareitin lisäksi suunnitelmassa osoitetaan jo olemassa olevat ulkoilu- ja virkistysreitit, kevyenliikenteen väylät ja polut sekä näiden väliset yhteydet.

Kuva 3. Rantareitti toimii suunnitelman runkona.

KAUPUNGIN MERELLISYYS

Hamina on Suomen itäisin rannikkokaupunki. Haminaassa merellisyys ei kuitenkaan näy siinä määrin kaupunkirakenteessa kuin voisi kuvitella ja toivoa. Meri jää väistämättä etäälle, vaikka onkin lähellä. Tämä johtuu osaksi historiallisen linnoituskaupungin rakenteesta. Ympyräkaupungin toiminnallinen painopiste on ympyrän sisällä eikä ulkona rannan tuntumassa. Aikoinaan satamatoimintojen siirtyminen pois kaupungin keskustan läheisiltä ranta-alueilta kauemmas Hilloon on jättänyt rannat vajaakäytölle, ns. odottavaan tilaan. Myös lähivesialueet ovat ravinteikkaita ja ruovikoituvat nopeasti. Tilannetta voidaan parantaa niin sanotusti tuomalla merta lähemmäs ihmisiä ja kaupunkia. Tämä tapahtuu mm. ohjaamalla ihmisiä ja toimintoja rannoille, avaamalla rantamaisemaa ja näkymiä sekä järjestämällä kulkua rannalla. Näin jokaisella on mahdollisuus nauttia merellisyydestä, joko poiketen ja kulkien pienen osan rantareittiä tai kiertää rantareitti kokonaisuudessaan. Yleissuunnitelma kattaa laajan alueen ja mahdollistaa uusia ulottuvuuksia Haminaassa.

Kuva 4. Suunnitelman tavoitteena on kaupungin merellisyyden lisääminen rantojen saavutettavuudella.

LUONNON HUOMIOIMINEN

Tärkeä tavoite on myös selkeyttää rantojen käyttöä virkistyskäytön, toiminnallisen käytön ja luonnonsuojelun kesken. Suunnitelma palvelee luonnon- ja ympäristön suojelua ottamalla huomioon eliöstön ja kasviston tärkeitä elinympäristöjä. Suunnitelman tausta-aineistona hyödynnetään mahdollisimman laajasti saatavilla olevia luontoselvityksiä.

Rannikon rehevöityminen niin näkymien kuin käytön ja ympäristön-suojelunkin kannalta on ongelmallista. Ranta-alueiden huonokuntoisuuden taustalla on osaksi itäisen Suomenlahden rannoille tyypillinen rantojen loivuus ja pehmeys. Lukuun ottamatta muutamia avokalliorantoja ovat Haminankin rannat savisia ja ruovikoituneita. Rantojen mataloitumista nopeuttaa laskujokien ravinnepitoinen vesi ja kaupungin vesialueiden rikkonaisuus, jolloin veden virtaamat ovat verraten pieniä suhteessa pinta-alaan. Osa ruovikkoalueista on myös lintujen pesimäalueita.

Kuva 5. Haasteena ihmisen toiminnan ja luonnon yhteensovittaminen.

3 LÄHTÖKOHDAT, TEHDYT SELVITYKSET JA AIEMMAT SUUNNITELMAT

AIEMMAT SUUNNITELMAT

Vastaavanlainen rantojen käytön yleissuunnitelma on aloitettu jo vuosina 2001 - 2002 toimistoarkkitehti Tapani Rauramon tekemänä. Tämä työ on kuitenkin jäänyt kesken. Työn uudelleen aloittaminen on ollut tavoitteena jo jonkin aikaa, mutta resurssit ovat puuttuneet. Koska on ilmennyt tarve muuttaa sekä aiempaa suunnittelualueen rajausta sekä suunnitelman sisältöä ja näkökulmaa, ei ole ollut aihetta jatkaa kesken jäänyttä vanhaa suunnitelmaa, vaan aloittaa uusi suunnitelma aiempaa aineistoa hyödyntäen. Myös tavoitteet ja näkökulmat sekä osa tausta-aineistoa olivat muuttuneet vuoteen 2009 mennessä, jolloin yleissuunnitelma käynnistettiin uudelleen. Ehdotusvaiheeseen edennyt suunnitelma palautettiin valmisteluun vuonna 2010. Suunnitelman päivitystä varten päätettiin ensin hyväksyttävä yleissuunnitelman periaatteet vuonna 2017 ennen yleissuunnitelman viemistä eteenpäin. Suunnitelma-alueelle tehty luontoselvitys oli ehtinyt vanhentua, joten luontokohteiden päivitys sekä ELY-keskuksen suunnitelmaa varten edellyttämä Natura-vaikutustenarviointi laadittiin kesän - syksyn 2019 aikana. Loppuraportti valmistui alkuvuonna 2020. Vuoden 2020 aikana yleissuunnitelman tekoa on jälleen jatkettu. Yleissuunnitelman teko jatkuu pitkälti vuonna 2009-2010 tehdyn työn pohjalta.

Muita aiempia suunnitelmia ovat vuonna 1980 tehty Rantojen yleissuunnitelma, Haminan rantojen rakentamisohjelma vuosille 1983-1988 sekä vuonna 1983 valmisteltu Savilahden rantojen kunnostamissuunnitelma.

MAAKUNTAKAAVA

Kymenlaakson maakuntavaltuusto on hyväksynyt Kymenlaakson maakuntakaavan 2040 kokouksessaan 15.6.2020. Kymenlaakson maakuntahallitus on kokouksessaan 24.8.2020 määrännyt maakuntakaavan tulemaan voimaan maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 201 § mukaisesti ennen kaavan lainvoimaisuutta. Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 93 §:n mukaisesti maakuntakaava tulee voimaan, kun päätöksestä on kuulutettu maakuntakaavan alueeseen kuuluvissa kunnissa niin kuin kunnalliset ilmoitukset niissä julkaistaan. Maakuntakaava kuulutettiin voimaantulleeksi 31.8.2020.

Kymenlaakson maakuntakaava 2040 kumoaa aiemmat vaihemaa-kuntakaavat (taajamat ja niiden ympäristöt, maaseutu ja luonto, energiamaakuntakaava, kauppa ja merialue).

Suunnitelmassa on otettu huomioon valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja uusi maakuntakaava.

YLEISKAAVA

Keskeisten alueiden yleiskaava

Haminan keskeisten alueiden yleiskaava on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 20.3.2006 ja se on saanut lainvoiman 5.11.2008. Suunnitelmassa on otettu huomioon Keskeisten alueiden yleiskaava.

ASEMAKAAVA

Suunnittelualueella on voimassa useita asemakaavoja, jotka ohjaavat suunnittelua. Suunnitelmakartoilla esitetään voimassa oleva kaavatilanne aluekäyttömerkinnöin pohjakartan päällä ilman kaavavärejä.

SUUNNITTELUALUEELLA TEHDYT SELVITYKSET

Suunnittelualueelle on laadittu seuraavia selvityksiä suunnittelun pohjaksi:

- 1) Haminan kaupungin ranta-alueen luontoselvitys, kasvillisuus ja kasvisto, Reija Kivelä 2001
- 2) Haminan kaupungin ranta-alueen luontoselvitys, kasvillisuus ja kasvisto, Savilahden ja Salmenvirran länsiranta, Reija Kivelä 2009
- 3) Rantojen käytön yleissuunnitelma, Tapani Rauramo 2002
- 4) Savilahden linnustoselvitys, Seppo Grönlund 2003
- 5) Savilahden sudenkorentoselvitys 2006
- 6) Haminan perhosselvitykset Faunatica 2006
- 7) Lepakkotutkimukset Enviro 2005
- 8) Muinaismuistojen inventointi
- 9) Kulttuuriympäristöohjelma, inventointiluonnos
- 10) Haminan Kaupunkirantojen yleissuunnitelmaan liittyvä luontoselvitys ja Natura-arviointi 2019, Luontoselvitys Kotkansiipi Petri Parkko 1/2020

KARTAT

Alueesta on laadittu yksityiskohtainen pohjakartta mittakaavassa 1:1000.

HAMINAN KAUPUNKIKaupunkisuunnittelu
OAS

9.4.2009, 1.12.2009, 29.10.2020, 26.11.2020

4 OSALLISTUMINEN**4.1 OSALLISET**

Osallisia ovat kaupungin asukkaat ja kaikki sellaiset, jotka kokevat itsensä osallisiksi.

4.2 OSALLISTUMISEN JÄRJESTELYT

Hankkeesta tiedotettiin osallisille kuuluttamalla paikallisessa lehdessä ja kaupungin verkkosivuilla. Osallistuminen tapahtui suoralla yhteydenotolla suunnittelusta vastaavaan kaavoituksen yksikköön.

Osallisille annettiin tieto suunnitelmaluonnoksen, -ehdotuksen sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävillä pitämisestä. Nähtävillä oloaikana esillä oli myös suunnitelman lähtökohta-aineistoa sekä mahdollisesti kaavoitusta ja muita suunnitelmia varten laadittuja selvityksiä. Suunnitelmasta hankittiin tarvittavia lausuntoja.

Kaupunkirantojen yleissuunnitelman hyväksyy Haminan kaupunginvaltuusto ja sen esitystä valmisteli aiemmin tekninen lautakunta, sen jälkeen kaupunkikehityslautakunta ja nyt kilpailukykyvaliokunta. Suunnitelma laaditaan kaupungin omana työnä.

4.3 TIEDOTTAMINEN

Suunnittelun käynnistymisestä ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (OAS) sekä osasuunnitelmaluonnoksen nähtävillä olosta tiedotettiin 15.4.2009 ilmestyneessä Kymen Sanomissa ja kaupungin verkkosivuilla. Yleisölle avoin esittelytilaisuus pidettiin Raatihuoneella 16.4.2009 klo18.

Suunnitelmaehdotuksen nähtävilläolosta tiedotettiin 3.2.2010 ilmestyneessä kaupungin ilmoituslehdissä (Kymen Sanomat, Ankkuri ja Reimari). Ehdotuksen nähtävilläoloaika oli 3.2 - 4.3.2010.

Päivitetty kaupunkirantojen yleissuunnitelman ehdotus oli nähtävillä 11.-25.11.2020 ensisijaisesti kaupungin verkkosivuilla www.hamina.fi. Nähtävilläolosta tiedotettiin 11.11.2020 ilmestyvässä ilmaisjakelulehdessä (Reimari) sekä kaupungin verkkosivuilla.

COVID-19 -pandemian aiheuttamien poikkeusolosuhteiden takia asiakirjoihin tutustuminen paikan päällä Haminan kaupungintalolla osoitteessa Puistokatu 2 oli mahdollista ottamalla etukäteen yhteyttä asiointipalveluun tai kaavoitusyksikön henkilökuntaan.

4.4 VIRANOMAISYHTEISTYÖ

Tekninen lautakunta pyysi ennakkolausunnot Kaakkois-Suomen ympäristökeskukselta, Kymenlaakson Luonnonsuojelupiiriltä, rakennusvalvonnalta ja ympäristötoimelta sekä kiinteistön muodostukselta 23.9.2009.

Yleissuunnitelmaluonnos esiteltiin Kaakkois-Suomen ympäristökeskuksen ja kaupungin kesken järjestetyssä kehityskeskustelutilaisuudessa 29.9.2009 Raatihuoneella.

Nähtävillä olleesta yleissuunnitelmaehdotuksesta pyydettiin 3.2.2010 lausunnot samoilta em. tahoilta kuin luonnoksesta.

Saadut lausunnot ja palaute on huomioitu yleissuunnitelmaehdotusta päivitettäessä.

Yleissuunnitelman ehdotus esiteltiin kilpailukykyvaliokunnan iltakoulussa 5.11.2020. Ehdotusta esiteltiin myös KAS ELY:n ja kaupungin kesken järjestetyssä kehityskeskustelutilaisuudessa 11.11.2020.

5 SUUNNITELMAN KULKU, AIKATAULU JA PÄÄTÖKSENTEKO

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä 16.4. - 15.5.2009 kaavoitusyksikössä, kaupungintalon 2. kerroksessa, osoitteessa Puistokatu 2. Kaupunkirantojen yleissuunnitelman alustava luonnos osasuunnitelmasta asetettiin nähtäville 30 vuorokauden ajaksi samaan paikkaan ja aikaan osallistumis- ja arviointisuunnitelman kanssa. Koko suunnittelualueen kattava luonnos oli nähtävillä 21.9.-20.10.2009.

Ehdotus oli osallisten nähtävillä kaavoitusyksikössä 3.2. – 4.3.2010. Ehdotus eteni kaupunkikehityslautakunnan kautta kaupunginhallitukseen syyskuussa 2010, joka palautti yleissuunnitelmaehdotuksen takaisin valmisteluun.

Suunnitelman päivitystä varten päätettiin ensin hyväksyttävä yleissuunnitelman periaatteet, kirjallisina ilman karttoja. Ne vietiin kaupunkikehityslautakuntaan keväällä 2017. Kaupunkikehityslautakunta päätti jättää asian kuitenkin pöydälle selvitettäväksi tarkemmin kaupungin omistamien rantojen myyntiä ja periaatteita. Yleissuunnitelman periaatteita ja tavoitteita selkiytettiin muuttamalla aiempia kohtia 7. ja 9. Periaatteet vietiin uudelleen lautakunnan käsittelyyn kesän jälkeen elokuussa, ja kaupunginvaltuusto hyväksyi seuraavat Kaupunkirantojen yleissuunnitelman periaatteet kaupunginhallituksen esittämänä 11.9.2017 §32:

1. Yleissuunnitelma koskee kaupungin ranta-alueita, sekä niihin liittyviä muita puisto- ja virkistysalueita.
2. Suunnitelmaan sisältyvä rantareitistö on yhtenäinen ja kierrettävissä jalan ja/tai polkupyörällä.
3. Rantareitti pyrkii kulkemaan mahdollisimman lähellä rantaa olosuhteet huomioiden.
4. Rannan rakennettavuusolosuhteet, kuten korkeussuhteet, maapohja, tarve täytöille ja rakenteille, huomioidaan reittiä suunniteltaessa.
5. Rantareitti on eritasoinen eri rantajaksoilla. Ranta-alue on sitä rakennetumpi mitä lähempänä se on kaupungin keskustaa.
6. Vesistön kunnostustarve (niitto, ruoppaus ja läjitys) huomioidaan.
7. Periaatteiden hyväksymisen jälkeen yksityisten laitureiden rakentamiseen tarvitaan lupa.
8. Rantareitin lisäksi osoitetaan mm. uimapaikat, venevalkamat, kalastuspaikat, luontokohteet, näköalapaikat ja muut reitin varrelle sijoittuvat nähtävyy-, aktiviteetti- sekä kehittämiskohteet.
9. Suunnitelmaan merkitään asemakaavalla selvittävät alueet mahdollista myyntiä varten.

Yleissuunnitelmaa on periaatteiden jälkeen päivitetty ja valmisteltu. Luontoselvitys oli ehtinyt vanhentua, joten luontokohteiden päivitys sekä suunnitelmaa varten ELY:n edellyttämä Natura-vaikutusten arviointi laadittiin kesän - syksyn 2019 aikana. Loppuraportti valmistui alkuvuonna 2020. Kesän ja syksyn aikana suunnitelmaa on täydennetty tehtyjen maastokäyntien pohjalta.

Päivitetty ehdotus oli nähtävillä 11.-25.11.2020 ensisijaisesti kaupungin verkkosivuilla www.hamina.fi.

Kaupunkirantojen yleissuunnitelman saattaminen hyväksymiskäsittelyyn vuoden 2020 aikana on kirjattu maankäytön ja kaavoituksen sitoviin tavoitteisiin. Suunnitelmaa käsiteltiin kilpailukykyvaliokunnan iltakoulussa 5.11.2020. Tavoite on viedä suunnitelma ehdotuksen nähtävilläolon jälkeen hyväksyttäväksi kilpailukykyvaliokunnan ja kaupunginhallituksen kautta kaupunginvaltuustoon joulukuussa 2020.

Sen jälkeen, kun valtuusto on hyväksynyt suunnitelman, sitä käytetään ohjeellisena jatkosuunnittelun ja toteutuksen lähtöaineistona.

6 YHTEYSTIEDOT

Lisätietoja antaa:

Kaupunginarkkitehti Milla Koskivirta Puhelin: 040 048 5531
Haminan kaupunki
Kaavoitus
Puistokatu 2, PL 70
49401 Hamina

Sähköposti:
milla.koskivirta@hamina.fi

Kaavoitusinsinööri Susanna Lääveri Puhelin: 050 432 0317
Haminan kaupunki
Kaavoitus
Puistokatu 2, PL 70
49401 Hamina

Sähköposti:
susanna.laaveri@hamina.fi

Milla Koskivirta
Kaupunginarkkitehti

Susanna Lääveri
Kaavoitusinsinööri

